

צוואה בכתב יד – פתרון (זמני) לימי הקורונה

ימים אלה של התמודדות עם נגיף הקורונה, מעוררים אצל רובנו חששות טבעיים מפני הלא ידוע ומחשבות על עתידנו. הדבר מדיר שינה מעיני רבים, ואנו נתקלים ברשתות החברתיות בשאלות שונות שעולות בקשר לאפשרות לערוך צוואה בימים אלה. ננסה לעשות קצת סדר.

כיצד עורכים צוואה?

חוק הירושה מסדיר את הדרכים בהם ניתן לערוך צוואה, וקובע כי צוואה ניתן לערוך ב-4 דרכים: צוואה בכתב יד, צוואה בפני עדים, צוואה בפני רשות (שופט או נוטריון) וצוואת שכיב מרע (צוואה שנערכת בע"פ על ידי מי שמצוי על ערש דווין).

עוד קובע החוק את התנאים שצריכים להתקיים כדי שנכיר במסמך הנערך באחד האופנים האמורים כצוואה. סוג הצוואה הנפוץ ביותר הוא, "צוואה בעדים", הנערכת דרך הכלל על ידי עורכי הדין.

האם ניתן לערוך בימים אלה "צוואה בעדים"?

מגבלות השעה וההגבלות על יציאה מהבית (כמו גם נקיטת אמצעי הזהירות על ידי אוכלוסיית הגיל ה-3 וצמצום המפגשים) אינם מאפשרים כיום לקיים פגישה פנים מול פנים עם עו"ד או החתמת עדים על צוואה, ונראה כי האפשרות לערוך כיום "צוואה בעדים" אינה ישימה.

אמנם לשכת עורכי הדין התירה החתמת תצהירים באמצעות שיחת וידאו תוך עמידה בתנאים מסוימים, אולם הוראה דומה לא נקבעה באשר לעריכת צוואות. בניגוד לתצהיר שם מדובר באימות חתימה בלבד, בחתימה על צוואה, לעדים תפקידים חשובים נוספים וספק רב האם תוכר חתימה על צוואה בשעת הדחק ובהיעדר כל אפשרות מעשית אחרת באמצעות וידאו.

לאור אי הוודאות, מומלץ שלא לערוך כעת צוואה באמצעות וידאו שכן היא מהווה פתח של ממש להתנגדויות לקיום הצוואה בעתיד בטענה לפגמים בעריכת הצוואה.

בנסיבות, האופן בו ניתן כיום לערוך צוואה, הוא "צוואה בכתב יד".

כיצד עורכים "צוואה בכתב יד"?

"צוואה בכתב יד" צריכה להיכתב **כולה**, מראשיתה ועד סופה, בכתב ידו של המצווה (עורך הצוואה). זהו הכלל החשוב ביותר, והוא תנאי לתוקפה של הצוואה.

בהתאם בני זוג העורכים צוואה, חייבים כל אחד מהם לערוך צוואה בכתב ידו שלו, ולא ניתן ששני בני הזוג יחתמו על מסמך אחד הנכתב בכתב ידו של אחד מהם בלבד.

כמו כן, על המסמך לשאת את הכותרת "צוואה", להיכתב בלשון ציווי (הנני מורה/מצווה, ולא בקשתי/משאלתי היא), לכלול תאריך וחתימת המצווה.

חשוב לשים לב, כי לא נדרש לחתום על הצוואה בפני עדים וניתן לעשותה בדיסקרטיות לבד בבית. כמו כן חשוב לשים לב כי לא ניתן להקליד ולהדפיס "צוואה בכתב יד". ככל שמעוניינים לחתום על צוואה מודפסת, הרי שנדרש לחתום עליה בפני שני עדים, וחלים על נוסח הצוואה וצורתה כללים רבים אשר נדרש להקפיד על קיומם, ולכן לא מומלץ לערוך צוואה שכזו לבד.

האם כדאי לערוך צוואה בכתב יד?

דרך כלל, ההמלצה הגורפת היא לא לערוך צוואה בכתב יד. בעריכת צוואה בכתב יד טמון פוטנציאל נזק גדול הן מבחינת השלכות הצוואה על היחסים המשפחתיים והן מבחינת העובדה כי פעמים רבות צוואה בכתב יד אינה מנוסחת בהירות מספקת, או קובעת תנאים אשר קיומם בלתי אפשרי או לא חוקי, והדבר מהווה פתח לסכסוכי ירושה בדבר פרשנות הצוואה ובסופו של יום עשוי להוביל לאי קיום הוראות הצוואה.

יתרה מכך, חוק הירושה מאפשר קביעת הסדרים משפטיים שונים בצוואה כגון, "צוואות הדדיות", הוראות "יורש אחר יורש", "יורש במקום יורש" וכיו אשר האדם מן היישוב אינו בקיא בהם ולא מומלץ לערוך בהם שימוש במסגרת צוואה בכתב יד.

על אף האמור, בצוק העתים וככל שהנכם מעוניינים לעשות כעת צוואה, הרי שהדרך לעשות כן היא באמצעות "צוואה בכתב יד". אולם, על מנת לצמצם ככל הניתן את פוטנציאל הנזק, מומלץ כי זו תהיה קצרה, ברורה ופשוטה, ללא הוראות מורכבות, תנאים וחובלים. מוצע לשקול להיוועץ עם עו"ד טלפונית בטרם החתימה על הצוואה.

עם חלוף "משבר הקורונה" מומלץ לפנות לעו"ד המתמחה בתחום לקבלת ייעוץ משפטי ולשקול עריכת צוואה חדשה על ידי עורך הדין.

נשמח לעמוד לרשותכם למתן ייעוץ, ולכל שאלה או הבהרה.

עו"ד רחל בן ארי (בר רב האי) עו"ד חלי דנקנר-כהן

אפריל, 2020

למידע נוסף ניתן לפנות
לעו"ד רחל בן ארי

RachelB@bf-law.co.il

או לעו"ד חלי דנקנר-כהן

Racheli@bf-law.co.il

טלפון: 04-8371505

פקס: 04-8370231

בית אדם

מעלה השחרור 15, חיפה

מיקוד 3328439

מזכר זה כולל מידע כללי בלבד ואינו מהווה יעוץ משפטי או תחליף ליעוץ משפטי. מזכר זה מוגש כשירות ללקוחותינו. יש לשקול את נסיבותיו הפרטניות והקונקרטיות של כל מקרה לגופו ולשם כך יש להיוועץ עמנו.